

حکمت، ظهور عقل است/ بین حکمت و علم سازش برقرار کنیم

ابراهیمی دینانی، چهره ماندگار فلسفه گفت: حکمت، ظهور عقل و یک لغت عربی است که از حکم و استحکام می آید. بنابراین عقل قابل شکستن نیست.

ابراهیمی دینانی، چهره ماندگار فلسفه گفت: حکمت، ظهور عقل و یک لغت عربی است که از حکم و استحکام می آید. بنابراین عقل قابل شکستن نیست.

به گزارش خبرنگار مهر، همایش «مفهوم حکمت در ادیان توحیدی» ظهر امروز در موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه آغاز به کار کرد.

اولین سخنران این مراسم غلامحسین ابراهیمی دینانی بود.

وی سخنان خود را با یک بیت شعر آغاز کرد و گفت:

گفتگوی کفر و دین آخر به یک جا می کشد

خواب یک خواب است و باشد مختلف تعبیرها

عنوان همایش عنوان عمیقی است که بسیار جای بحث دارد. تا جایی که تاریخ نشان می دهد و بر حسب کتب آسمانی حضرت آدم، دینی بود است. بنابراین بشر به ذات عاقل و دین بسیار قدیمی است. به بیان دیگر دین و عقل هر دو قدمت بسیار طولانی دارند.

ابراهیمی دینانی افزود: حکمت، ظهور عقل و یک لغت عربی است که از حکم و استحکام می آید. بنابراین عقل قابل شکستن نیست. در این میان سئوالاتی از این قبیل مطرح می شود؛ رابطه دین و عقل با هم چگونه است؟ آیا می شود دین داشت اما عقل نداشت و بالعکس؟ آیا دین عقل را می فهمد یا عقل دین را؟ در نهایت حرف من این است که باید سعی کنیم عقل و وحی را با هم سازش دهیم. حکمت یا همان عقل متوقف نیست چون عقل متوقف مرده است.

این چهره ماندگار فلسفه در ادامه مطرح کرد: ادیان، عقل و اسطوره سه ضلع یک مثلث هستند که هر سه قدیمی اند. بشر همیشه با اسطوره و افسانه آشنا بوده است. حکمت هم در همه ادیان الهی وجود دارد. سقراط در سخنان خود از کلمه فلسفه استفاده کرده است. فیلو، یعنی دوستدار و سوفیا یعنی حکمت. سقراط گفته من حکیم نیستم ولی دوستدار حکمت هستم.

این استاد فلسفه اضافه کرد: عقل متوقف نمی ماند و همواره پیش می رود. ما باید تلاش کنیم دین را عقلانی بفهمیم. اگر بتوانیم بین عقل و دین ارتباط ایجاد کنیم می فهمیم که اسطوره چرا پیدا شده است؟ اسطوره نتیجه خیال است. خواهش من از همه شما این است که نیروی تخیل را جدی بگیرید. یکی از دلایلی که امروزه کتابهای پرفروش، رمان هستند این است که رمان به یک سری وقایع پرده خیال می پوشاند. درباره شعر هم این موضوع صدق می کند. شعر، تخیل است و تخیل برای اکثر مردم جذابیت دارد.

نویسنده کتاب من و جز من گفت: امروز پیشرفت علم انکارناپذیر است؛ علم، جهان را می شناسد ولی انسان و فضیلت را نمی شناسد. حکمت و دین می توانند انسان را بشناسند. علم، لوله ای فکر می کند یعنی به وسیله میکروسکوپ و تلسکوپ جهان را می بیند و خیلی هم دقیق نگاه می کند ولی دین و حکمت لوله ای نیست. ما باید تلاش کنیم بین حکمت و علم سازش برقرار کنیم.

ابراهیمی دینانی افزود: برای شناخت علم، خدا، طبیعت، زمان، مکان و عدد (ریاضیات) لازم است. اگر یکی از اینها را از علم بگیرد علم روی هوا می رود و عالم دیگر حرفی برای گفتن ندارد.

این استاد فلسفه در پایان با اشاره به اینکه حکمت با ادیان مخالفتی ندارد توضیح داد: همه ادیان با عقل سر و کار دارند و یک حرف می زنند. عقل، هم تعیین هدف می کند و هم معیار هدف را می شناسد. هر مومنی مثل هر آدم عاقلی هدف دارد. به عقیده من همه ادیان توحیدی هستند و لازم است که ما آنها را بشناسیم و مطالعه کنیم. درک وحدت خیلی سخت است چون انسان ذاتا کثرت گرا است. تلاش ما باید این باشد که بتوانیم سطح عقلانیت را بالا ببریم چون به این ترتیب به بسیاری از نزاعات مذهبی و ادیان پایان داده می شود.

پس از ابراهیمی دینانی، کشیش گریگوری نرسیسیان از کشیش های مسیحی درباره مفهوم حکمت از دیدگاه مسیحیت سخنرانی کرد.

وی گفت: انسان موجودی ارزش باور و ارزش محور است. ارزش ها جهت دهنده راه زندگی ما هستند. ما یا برای خودمان زندگی می کنیم یا برای دیگران. اما کلام خدا روشن می کند که حکیم کسی است که محور ارزش هایش خداست نه خود و دیگران. چنین فردی ممکن است تحصیلات نداشته باشد ولی اهداف الهی را به اجرا در می آورد.

نرسیسیان ادامه داد: طبق انجیل، حکمت همان کلمه خداست و بین حکمت و کلمه رابطه و پیوند وجود دارد. حکمت، کلمه و کلمه عیسی مسیح است و این موضوع، خود یکی از اشتراکات دین اسلام و مسیحیت است.